

Vrtec
Šentvid

EKO
VRTEC ŠENTVID

Projekt
VRT V VRTCU

Damjana Zupanc

Helena Pugelj

Sonja Nahtigal

Lenka Miklavčič

Petra Plos

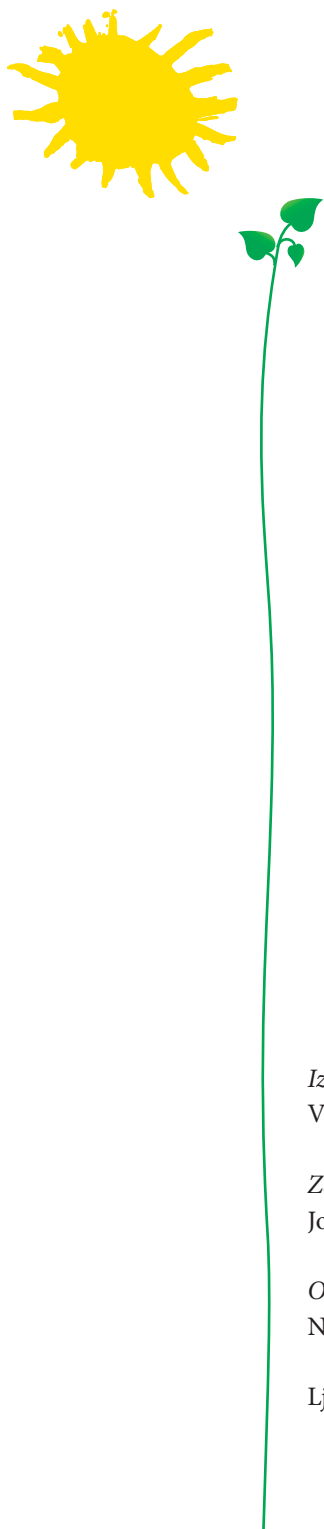
Jana Zupančič

Ksenja Močnik

Mija Koderman

Mentor: dr. Dušan Krmel

Izdal:
Vrtec Šentvid

Zanj:
Jožica Pantar

Oblikovanje:
Narobe Studio d.o.o., Ljubljana

Ljubljana, 2011

NAČRT PROJEKTA

Izhodišče:

V okviru »Eko projekta« vrtca in »Projekta uvajanja elementov pedagoškega koncepta Reggio Emilia«, se je porodila ideja, da bi v vrtcu uredili in skrbeli za zelenjavni vrt. Odločili smo se za celoletni projekt, v katerem bo sodelovalo več oddelkov Enote Mravljincek.

S projektom želimo pri otrocih spodbujati odgovoren odnos do narave in hrane, širjenje in poglobljanje znanj o naravi in zakonitostih živega sveta, skrbnost in sodelovanje.

Pri načrtovanju in izvajanju projekta upoštevamo posebna pedagoška načela koncepta Reggio Emilia.

Časovni okvir:

šolsko leto 2010/11

Motivacija – presenečenje:

na igrišče vrtca se je s traktorjem in plugom pripeljal kmet in zoral kos travnika.

Pri načrtovanju in izvedbi projekta upoštevamo naslednja osnovna izhodišča, ki so v skladu z načeli posebnega pedagoškega koncepta Reggio Emilia:

- Otroci so kompetentni in imajo velike ustvarjalne zmožnosti ter moči za odkrivanje in raziskovanje sveta. Njihova razmišljanja, ideje in predlogi

so pomembni. Pomembno je, da jim prisluhnemo in jih ne omejujemo s tem, da bi se togo držali postavljenega načrta.

- Otroke spodbujamo in jim omogočamo, da se izrazijo o svojem razmišljanju, čustvih ter odnosu in sicer na različne načine: risba, govor, gib, mimika, lutka, glasba itn.
- Posebno pozornost namenjamo razvoju sposobnosti opazovanja ter razvoju in uporabi vseh čutov v spoznavnem procesu, tudi običajno bolj zapostavljenih (tip, vonj, okus).
- Prednost pred poučevanjem dajemo učenju iz lastne aktivnosti.
- Zavzemamo se za kakovostno interakcijo in komunikacijo. Poseben poudarek je na druženju, povezovanju in sodelovanju med vsemi udeleženci v vzgojnem procesu.
- Pri vlogi strokovnih delavcev je poseben poudarek na opazovanju otrok in njihovega ustvarjalnega in učnega procesa, dokumentiranju ter skupnem interpretiranju, ki je izhodišče za nadaljnje korake.
- Vpetost v okolje, povezovanje.

Globalni cilji:

- Privzganjanje pozitivnega in trajno-
stnega odnosa do okolja ter vrednot za
varovanje okolja.
- Pridobivanje temeljnih naravoslov-
nih znanj in spoznavanje zakonitosti
življenja.
- Spodbujanje otrokovega aktivnega
pristopa k reševanju problemov.

Postopki in metode dela za doseganje ciljev:

Otrokovo ustvarjalnost, raziskovanje in
veselje do učenja bomo spodbujali z:

- besednimi metodami (ustne razlage:
pojasnjevanja, opisovanja, pripovedo-
vanja, presojanja, poročanja, opredelje-
vanja, podajanja navodil za delo);
- metodo pogovora;
- demonstracijsko metodo: risanje – sko-
zi uporabo shematske risbe, grafičnih
znakov in simbolov;

- eksperimentalno-raziskovalno metodo,
s katero bomo načrtno povzročali poja-
ve oziroma dogodke z namenom, da bi
jih preučevali – načrtno opazovanje;
- opazovanjem nekega pojava brez pose-
ganja v situacijo;
- praktičnim delom – gojenje sadik,
preizkušanje aparatur, modeliranje,
sestavljanje in razstavljanje, šivanje,
rezanje in lepljenje;
- metodo izkustvenega učenja;
- razmišljanjem o lastnem razmišljanju,
čustvovanju in vedenju;
- reševanjem problemov, ko otroci rešu-
jejo problemsko situacijo, ki jo najprej
definirajo, postavijo raziskovalna vpra-
šanja, oblikujejo hipoteze, načrtujejo
poti reševanja in na koncu ovrednotijo
rešitve: nevihta možganov;
- igro vlog;
- metodo iger in simulacije konstruk-
cijske igre, npr. »Kako izdelati sistem
zalivanja?«;
- igro z računalnikom: računalnik kot vir
informacij;
- izleti, ogledi kmetij.

POTEK PROJEKTA

21

UVOD V PROJEKT

Presenečenje: V vrtec se je pripeljal traktor in nam preoral travnik.

Razmišljanja po končanem delu s traktorjem:

- Živa: »Zdaj imamo vrt, pa še nič ni zrastlo.«
- Ana: »Če pa še nismo posadili.«
- Tim: »Zdaj bomo imel pa lepo.«
- Sara: »Imeli bomo svoj vrt.«
- Rok: »Lahko bomo sadili.«
- Lana: »Semenčka bomo noter dali.«
- Klemen: »Kako dobro je traktor kopal travo.«
- Gašper: »In oral za vrt.«
- Arne: »Pa še liste je porival in travo obrnil.«
- Anže: »Nekaj se mu je zataknilo, pa je zemljo zruval.«
- Živa: »Mi smo samo gledali.«

- Ana: »Stali smo ob robu, da nas ne bi traktor povozil.«
- Lara (4,7 let): »Traktor je prišel in nam zoral vrt. Naredil nam je njivo. Mi bomo posadili krompir. Zrasel bo. Potem ga bomo pobrali. Spekli ali skuhali ga bomo. Če ga bo veliko, ga bomo v trgovino prodali, oni ga bodo pa staršem.«
- Andraž (4,5 let): »Jaz imam tudi doma traktor – ta velik, pa balirko in še povijalec. Povijalec povija bale. Potem pa pride traktor iskat bale, jih naloži na prikolico in odpelje domov in to pojejo krave. Krave pojejo tudi kocke. Tiste naredijo pa v balirki za kocke. V kockah je mrva.«

Uvodnemu presenečenju so sledile prve delovne aktivnosti na novem vrtu.

RAZMIŠLJANJA OTROK NA TEMO VRTA

Da smo res pošteno delali se je poznalo tudi na naših čevljih in oblačilih.

KAJ JE VRT?

- Žiga (5,5 let): »Vrt je tam, kjer je polje in sadimo zelenjavo. Korenje, solato, zelje, peteršilj. Seme daš v zemljo, ga zaliješ, potem pa zraste. Najraje imam surovo korenje. Pri nas nimamo vrta, veliko pa vem, ker ga ima nona. Pri njej na vrtu pobiramo tiste rumene ličinke. V zemlji drugače pojejo korenine in potem pojejo gotovo še kaj drugega.«
- Zarja (5 let): »Vrt je polje, na katerem je veliko rastlin - mačehe, solata, regrat, kamilice in zelišča. Rože so lepe, korenje je dobro. Veliko ima vitaminov. Težko ga odgrizneš s temi odgrizovčki (sprednji zobje), ampak ga pojemo s kotovčki. Dojenčki pa jejo spaštano korenje. Mamica ga z vilico spešta, potem ga pa dojenček poje. Moja babica ima tudi vrt, pa jaz ne maram solate. Solato je samo moja mamica, zame je pa korenje in koleraba.«
- Klemen (5,7 let): »V vrtu posadimo zelje, solato, peteršilj, paradižnik in zelenjavo. Pri babici imamo vrt. Tam pobiramo solato. Najprej posadimo semenčka in potem moramo zaliti. Veliko sonca rabijo, in tudi veliko zemlje. Zelenjavo moramo jesti da smo zdravi, da bomo močni in veliki. Babica Rezka nam daje fižolček in ga vsega pojem, ker je sladek.«
- Sara (5 let): »Mi bomo posadili zelenjavo, tako da kuharicam ne bo treba v trgovino.«

Kmet nam je pripeljal humus. Otroci so ga opazovali in komentirali:

- »Kje pa je kmet dobil gnoj, aja saj vem, to je od konj in krav kakci.«
- »Moj dedi ima tudi veliko gnoja, samo je tako daleč, da bi rabil tri dni, da bi ga pripeljal.«

ČISTILNA AKCIJA V SODELOVANJU S STARŠI

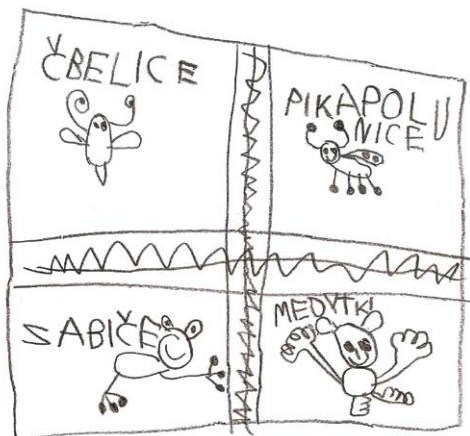
Vsako leto starše povabimo na spomladansko čiščenje našega velikega dvorišča in igrišča. Starši se z veseljem udeležijo čistilne akcije, poleg tega pa prispevajo tudi sadike različnih cvetlic in grmovnic. Letos so nam tako pomagali tudi zrahljati in pograbiti naš vrt in ga pripravili za sejanje.

NAČRTI ZA VRI

Pri načrtovanju gredic so bili otroci zelo aktivni in domiselni. Že pri risanju so si izmenjali zamisli in ideje, med seboj so sodelovali in se dopolnjevali. Nastali so zanimivi načrti in makete.

IZDELAVA GREDIC – PRENOS NAČRTOV V PRAKSO

Po skrbnem preučevanju načrta, smo se skupaj z otroki lotili določanja gredic. Še najlažje je šlo s palicami in vrvico. Z velikim veseljem so otroci zabili palice v zemljo in jih med seboj povezali z vrvico.

OBLIKOVANJE GREDIC

PROSTOR ZA HOJO MED GREDICAMI

Ob vrvicah smo uredili potke. Ko so bile le te urejene, smo vrvice odstranili, saj so otroci ugotovili, da se ob njih ves čas spotikajo.

POTKE POSUJE Z REZANIM LESOM

Ob deževju so bile potke blatne. Kako jih lahko zaščitimo, da bomo lahko hodili po njih in ne bomo preveč blatni, smo se spraševali? Nekateri so predlagali kame-nje, drugi travo, palice. Odločili smo se za lesene sekance, ki nam jih je priskrbel eden izmed staršev.

GREDBICE OBLOŽENE S KAMENJEM

Ker so bile mlajšim otrokom potke pre-ozke, so zašli na gredice. Starejši otroci s tem niso bili zadovoljni, zato so predlagali, da nekatere vrtničke ogradimo s kamni ali naredimo leseno ograjo.

Kako je zabavno hoditi po kamnih. Da bi vedeli, kaj so malčki posadili, smo skupaj narisali tudi sadeže, zelenjavo. Na enem je bila narisana jagoda, zato jo je deklica zakopala v zemljo poleg posajene jagode.

IGRA Z ZEMLJO

Otroci so imeli veliko priložnosti za raziskovanje in lastna preizkušanja z zemljo že v igralnici. Opazovali so sestavo in barvo zemlje, ugotavljali, kako prepustna je, jo tipali in vonjali, oblikovali iz nje in jo tekali z nestandardnimi količinami. Otroci so prihajali do različnih ugotovitev.

Na prostem pa smo sprva zemljo pripravili v manjše posode, kjer so otroci ugotovili, da je prav tako zabavno kot v peskovniku.

Nekateri so se domislili, da je v zemlji tudi deževnik, zato so sklenili, da mu naredijo luknjico, kjer bo lahko živel.

Pri igri z zemljo so uživali tudi najmanjši.

— Etien (2,9 let): »Mrzla je zemlja, sneg je še bolj mrzel.«

Kasneje so stik z zemljo doživeli na »pravem« vrtu.

IGRA S SEMENI IN ZELENIJEM

Na dvorišču pod drevesi so otroci nabirali semena in se z njimi igrali. Zelo zanimivo jim je bilo opazovati drevo ob vetrovnem dnevu, ko je iz drevesa semena odnašalo v principu letenja helikopterja. Kasneje so sami takšno letenje preizkušali z lastnim telesom in s semeni, ki so jih metali v zrak ter opazovali njihovo letenje.

Semena so nekateri zakopali v zemljo, drugi v mivko, ker so menili, da bo iz njih zraslo novo drevo.

Za kuhanje so uporabili zelenje redkvic ali rastline, ki so jih nabrali na travniku vrtca.

VZPOREDNO JE POTEKAL PROJEKT ZELENI NAHRBTNIK

Projekt »Zeleni nahrbtnik« je gibanje s področja okoljske vzgoje, ki poteka pod okriljem Mestne zveze prijateljev mladine Ljubljana. **Gibanje je namenjeno vsem predšolskim otrokom.**

Zeleni nahrbtnik so nam prinesli otroci in vzgojiteljice iz Vrtca »Hiša pri ladji«. Skupaj z Zelenim nahrbtnikom smo dobili darilca – izdelke, ki so jih naredili otroci s pomočjo svojih vzgojiteljic. V Zelenem nahrbtniku je bila lutka Zelenega Zmajčka, ki je otrokom zastavila naloge, zemljevid, v katerega smo z zelenimi pikami označili lokacijo vrtca, dnevnik, ki smo ga izpolnile koordinatorke, ter podatki o nalogah.

Naloge:

1. V lončke posejte semena in skrbite za njih, dokler jih ne presadite na vrt. Naredite tudi poizkus, ali rastejo tudi v temi, brez vode in na hladnem.
2. Spoznajte čebelo, njene člane, kje živijo in kaj delajo.
3. Spoznajte lastnosti voska (vonj, trdnost, taljenje, strjevanje, plovnost, gorenje).

Otrokom smo ob prihodu zaigrali lutkovno igrico S. Prokofjev: »Peter in volk«, nato smo skupaj zapeli nekaj pesmic. Razkazali smo jim naš vrtec, igralnice, telovadnico, nato smo se skupaj igrali in posladkali.

Naloge, ki smo jih dobili, smo reševali skozi celo leto. Naučili smo se tudi novo pesmico »Zeleni nahrbtnik« (B. Kononenko).

EKSPERIMENTIRANJE

RAZISKOVANJE IN EKSPERIMENTIRANJE S PRSTJO

Raziskovali in spoznavali smo raznovrstne prsti ter njene zmesi: gozdna in vrtna prst, glino in mivka, glina.

Otroci so ugotavljali:

- »V gozdni prsti so iglice od smrek, pa majhne koreninice.«
- »Vejice od dreves so tudi v njej.«
- »Gozdna prst bolj smrdi. Zemlja na vrtu bolj lepo diši.«
- »Gozdna zemlja je bolj temna, ker je bolj v temi. Drevesa ji delajo senco.«
- »Gozdna zemlja je bolj mokra, ker nanjo sonček ne sije, ker drevesa delajo senco.«
- »Iz gline je lahko naredit polžka, iz druge zemlje se ga pa ne da.«

RASČE FIŽOLA

Odločili smo se, da fižol posadimo med papir, v gozdno in vrtno prst, glino in mivko.

Domneva: »Fižolček bo povsod zrasel, samo zaliti ga je treba.«

Po 14-ih dneh smo ugotovili:

- v glino posajeni fižoli niso zrasli,
- najvišje so zrasli fižolčki posajeni v vrtno prst,
- zrasli so tudi fižoli, ki so bili obdani s mokrim papirjem

Ugotovili so, da je za fižolčke najprimernejša prst na vrtu.

VZPOREDNO RAZISKOVANJE RASLI FIŽOL

Tokrat smo v lončke z vrtno prstjo posadili fižolčke. Otroci so se odločili, kaj se bo z njimi dogajalo:

- bodo zalivani ali ne,
- bodo v hladilniku, v temi, na sončni polici ali na vrtu.

Domneve otrok:

- »Fižolčki bodo povsod zrasli.«
- »V hladilniku ne bodo rasli, ker je premrzlo. Zmrznili bodo.«
- »Če fižolčkov ne bomo zalivali, se bodo posušili.«
- »V temi ne bodo zrasli, ker tam ni sonca.«
- »Na polici v igralnici bodo rasli, ker na njih sije sonce.«
- »Povsod bodo zrasli, tudi če ni sonca. Seme na so v zemlji in je vsem temno.«

Dogajanje smo vsakodnevno opazovali, postavljali domneve, komentirali in ugotavljali kakšne spremembe so se zgodile.

Po 14 dneh so bile razlike med posajenimi fižoli očitne in spet so preverjali, kako točne so bile njihove domneve.

Presenečeni so komentirali rumeno barvo fižolov, ki so bili v temnem prostoru:

— »Rumeni so, ker so drugačni od tistih, ki smo jih posadili na vrtu.«

— »Preveč vode so popili.«

— »Rumeni so, ker so v lončku.«

— »Zeblo jih je.«

— »Preveč hitro so rasli, zato so rumeni.«

— »Zato so rumeni, ker so bili v temi.«

Fižole smo namenoma pustili na polici pri oknu. Pred zajtrkom so otroci opazili fižolčke in prišli povedat. »Suzana, ali veš, da so fižolčki zdaj zeleni. Samo sonce jim je manjkalo.« Pristopil je deček in povedal: »Saj sonce ni sijalo na njih. Bolj svetlo je v sobi kot v omari.«

POGOVOR O POGOJIH ZA RAST

Kako vreme vpliva na rastline?

- Tomaž: »Če je sonce, samo sonce, bi rastline zažgal.«
- Tonja: »Včasih je tudi dež, samo dež, potem bi rastline lahko utonile, segnile, bi jih poplavelo in bi splesnile.«
- Pika: »Če bi bilo hladno, bi zmrznilo.«
- Lučka: »Veter bi lahko odpihnil cvete, semena in zemljo.«

Kako lahko mi pomagamo?

- Blaž: »Lahko bi ves dan zalivali. Naredili bi zaščito ali senco, ograjico z lesom. Ali pa nekaj takega, ki ves dan šprica vodo, tak špricalnik, cevi s šlavrcom.«
- Luka: »Če bi bilo mrzlo, bi lahko pogrel z lučko ali radiatorjem, lahko bi sonce pogrelo, naredili bi take hiške (tople grede). Polivinil bi dali čez, da se pa ne bi zadušile, bi dali pa rajši cunjno, luknjasto, pa palčke bi dali spodaj.«

PRIPRAVA SADIK

Za pripravo sadik smo potrebovali rodovito zemljo, zato smo jo šli iskat na krtine, kjer smo jo našli veliko. Našli smo tudi mravlje.

- Žiga (5,10 let): »Moj oči mora kupiti zemljo za rože, mu bom povedal, kje jo lahko dobi.«

Komentarji o sejanju in sajenju, kdaj sejemo in kdaj sadimo:

- Nana (6 let): »Sejemo na polje, na vrtu pa sadimo.«
- Klemen (6,2 let): »Tisto, kar posadiš, je že zraslo, tisto so najprej posejali, potem pa smo mi posadili.«
- Žiga (5,10 let): »Sejemo semena – pšeni-co, sadimo pa sadike.«
- Tomaž (6,3 let): »Čebulo smo posadili, pa krompir.«
- Maj (6,4 let): »Posejali smo, ker je bilo v vrečki seme.«
- Pia (5,7 let): »Posejemo na njivo, v vrt pa sadimo.«

SADIKE SO PRIPRAVLJENE

ŽE RASTE

PRIPRAVA GREDE ZA SAJENJE BUČ

Hišnik je pokosil travo, ki smo jo uporabili za oblikovanje komposta. Kup trave smo posuli z zemljo in nanjo posadili manjše sadike buč.

Ob ograjo smo posadili večje sadike buč. Ograja bo rastlinam opora, da bodo lažje rasle.

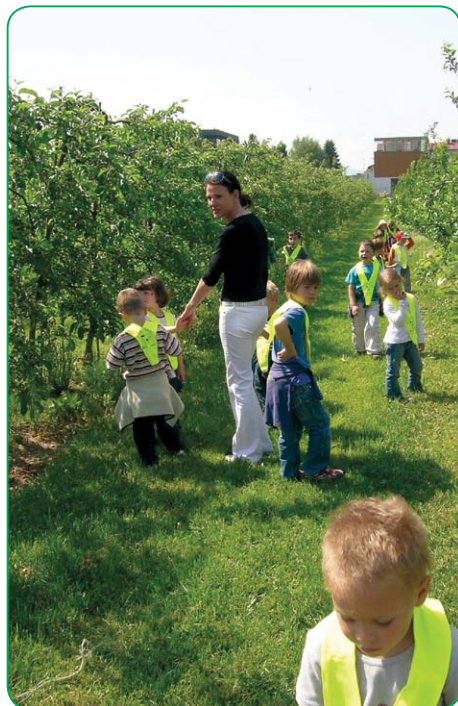
»Iz buč bomo naredili juho in strahce, imeli bomo jesensko BUČARJADO.«

OBISK BIOTEHNIŠKE FAKULTETE

Na fakulteti smo sadili solato, tekali po širokih gredicah...

...si ogledali toplo gredo in sadovnjak...

... ter pojedli z dušikom zamrznjene jagode.

ZAČETKI VRINARJENJA

Nek deček je povedal, da njegova babica vrt pograbi, da je lep. Poiskali so grablje in pričeli z delom. Z orodjem so se oskrbeli kar v peskovniku, saj so ugotovili, da imajo tam vse potrebno. Vsak je želel posaditi ali posejati tisto, kar je prinesel od doma. Poiskali so si prostor za njihovo rastlino, jo posadili in skrbno zalili.

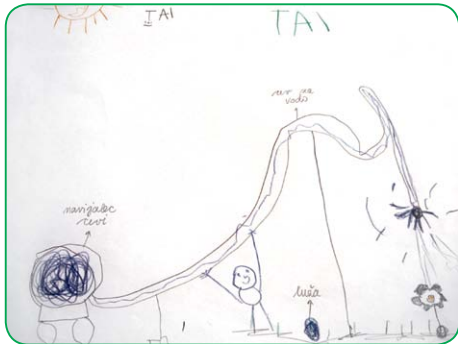

NAČRTI ZA NAMAKALNI SISTEM

Ker nismo ves čas prisotni, so se otroci v manjših skupinah dogovarjali, kako bi poskrbeli, da bi bile rastline ves čas zalite. Nastali so zelo zanimivi predlogi in načrti. Otroci so zelo aktivno sodelovali in upoštevali drug drugega, čeprav se niso vedno strinjali.

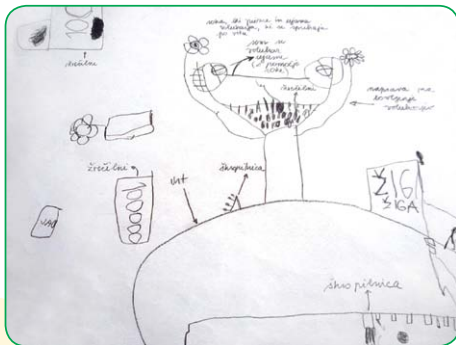

Nana in Neža: »Tukaj je zbiralnik deževnice. Če sije sonce in ni dežja, v plastenke damo vodo. Iz plastenk tečejo v zbiralnik in nato iz pipe na vrt, da zelenjava ne oveni. Lahko damo plastenke kar v vrt v zemljo.«

PASTI ZA VOLUHARJA

—Klemen: »Če voluharji hočejo jest, jih ta roka ujame, da ne pojejo vse hrane na vrtu. Potem gre voluhar po elektriki in pade v žvečilne gumije. Ko jih poje, ne more več dihat in zelenjava lahko raste.

—Tomaž: »Voluharje lovimo, da ne uničijo vrta in ne pojejo vseh korenin.

VSE RASTE IN ZELENJ, Z IZJEMO KAMNA IN MAKARONOV

Skrbimo za naš vrt. Rastline pridno zalivamo, z njimi govorimo, jim pojmemo, jih božamo in opazujemo njihovo rast. Včasih je potrebno kakšno gredico tudi opleti in okopati. Rastline bomo tako skozi vse letne čase spoznavali, jih sadili, vonjali, okušali, nabirali in sušili.

Domneva: »Še malo, pa bomo jedli špagete.«

Ugotovili smo, da kamen in makaroni kljub zalivanju ne rastejo.

RASLINE POSLUŠAJO NAŠO GLASBO

PEŤA IZMIŠLJARIJA

*Prvo smo posadili semenčke in smo počakali,
v drugem dnevu pa smo zalili,
potem smo počakali.*

*Pa smo videli , da je zraslo
pa smo videli, da je zraslo,
pa smo videli da je zraslo
smo videli paradižnik,
da je majhen paradižnik zrasel,
smo ga pojedli in smo še enkrat posadili
semenčka .*

KAJ VEMO O ZELIŠČIH?

KATERA POZNAMO?

- ŠIPEK
- META
- MATERINA DUSICA
- SMREKOVI VRŠICKI
- KAMELICA
- MELISA
- BEZEG
- IGNJIC
- BRIN

KAJ SO ZELIŠČA:

- ZDRAVILA
- ROŽICE, CVETKE,
- DREVESA
- ZDRAVILNE RASTL
- ZAČIMBE

ZELIŠČA

KAKŠNE RASTE SO?

KAKŠNA SO?

ZDRAVA, SOČNA,
PRIJETNA, BARVASTA
RASTOČA, KISLA

ZAKAJ JIH UPORABLJAMO?

- ~ ZA ČAJ
- ~ ZA SIRUP
- ~ ZA IZDELOVANJE MEDU
- ~ ZA KREME
- ~ ZA CELJENJE RAN

RABA SIMBOLOV

Z rabo simbolov smo si v našem vrtničku pomagali pri označevanju gredic in posajenih rastlin.

ŽIVALI NA VRTU

Izdelali smo plakat naših domnev o tem, katere živali bomo srečali na vrtu.

In res smo na vrtu spoznali živali, ki so »zašle« med naše pridelke.

Našli smo GOSENICO...

...POLŽA...

...DEŽEVNIKA.

NAREDILI SMO TERARIJ

SPOZNAVALI SMO ŽIVLJENJE ČEBEL

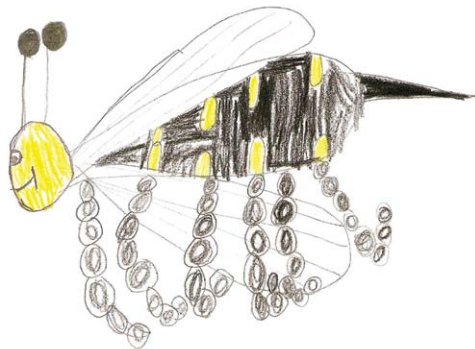
Veliko časa smo namenili proučevanju življenja čebel. Informacije smo iskali v knjigah, na internetu, obiskali čebelarja, si ogledali video posnetek. Spoznavali smo vidne dele telesa čebele (glavo, oprsje, zadek), kaj ima čebela na glavi, oprsju, zadku ter kaj pokriva čebelje telo. Čebele smo opazovali v naravi in satju.

Otroci so opazili veliko podrobnosti, kar so izrazili v risbi.

Ugotovili smo, da čebele spadajo med žuželke. Naučili smo se veliko novih besed in spoznali njihov pomen: mrežaste, pikčaste oči, tipalnice, ustni ustroj, rilček, krilo, želo itn. Izdelali smo plakat o čebelah ter plakat o življenjskem ciklusu čebelje družine (jajčece, ličinka, buba, mlada čebela).

Ogledali smo si predstavo o čebelah:
»Čebelica Debelica.«

Na obisku pri čebelarju smo dobili čebelji vosek, ki smo ga talili in gnetli, preizkušali njegovo plovnost in jo primerjali s plovnostjo ključa, stiropora in kock.

V vrtcu sta nas obiskala čebelarja in nam postregla z dobrim, sladkim medom.

Staršem so otroci iz skupine Mravljice pripravili razstavo cvetočega travnika in čebelnjaka.

RISANJE PANJSKIH KONČNIC

Na internetu smo našli motive panjskih končnic in jih opazovali. Ker so bile otrokom všeč, so si izbrali najljubšo in jo narisali ob opazovanju. Zelo natančno so jih opazovali in zabeležili veliko podrobnosti. Opazili so tudi, da v motivih nastopajo živali v vlogi človeka. To so nekateri povezali s pravljičami in basnimi.

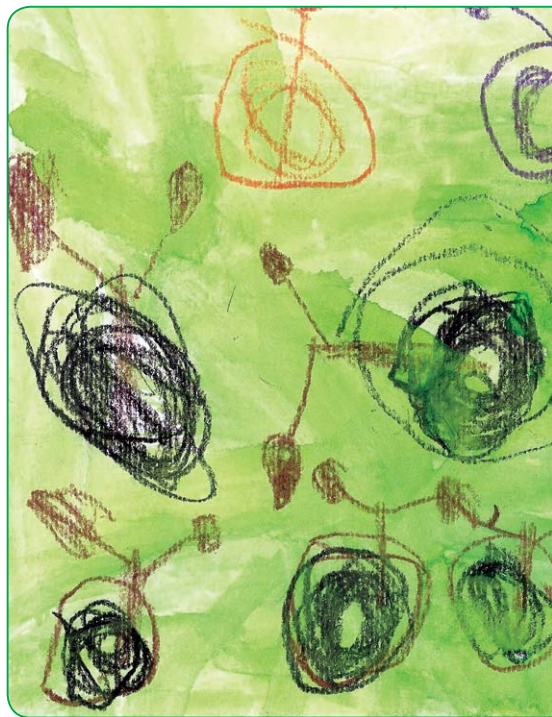
VIZUALNO OPISMEJENJE IN UMEJNOST

Razvijanje otrokove ekspresivne moči in vizualno-prostorske inteligence.

Otroci so bili pri dejavnostih raziskovalci – pozorno so opazovali, tipali, vonjali. Pri česnu so bili pozorni na notranjo strukturo in okus. Pridobili so celovito izkušnjo, ki so jo izrazili z risanjem.

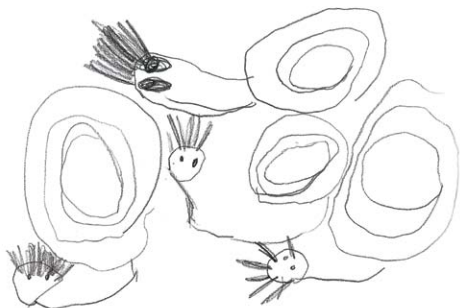
RISBE, KI SO JIH OTROCI NARISALI OB OPAZOVANJU IN ROKOVANJU S POLŽEM

RISBE OPAZOVANJA ZELENJAVE

Otroci so od doma prinesli različno zelenjavo, ki smo jo spoznavali z vsemi čutili in jo po doživetju narisali.

MATEMATIČNE PREDSTAVE IN POJMI

Otroci so se pri različnih dejavnostih vsakodnevno srečevali z matematičnimi predstavami in pojmi. Radi so urejali, razvrščali ter primerjali po kriterijih, ki so bili včasih znani le njim.

V ravni vrsti urejenih škornjev so otroci iskali vsiljivca – čiste škornje. Vsiljivca niso našli.

Še dobro, da so bili škornji v parih, saj smo tako umazane komaj spoznali.

Vsak otrok je glavico česna razdelil na male stroke, ki jih je razvrstil v svojo skupino. Znotraj te skupine je vsak posameznik male stroke uredil v ravno vrsto in s tem vzpostavil red. Z opazovanjem so otroci ugotavljali, katera vrsta je daljša. Svoje domneve so preverili s štetjem.

Pri štetju je večino otrok uporabilo strategijo štetja sadik z dotikanjem lončkov. Deklica na desni je štela le s pomočjo prsta, brez dotikanja. V ozadju je deklica pozorno spremljala dogajanje.

Redkvice smo razvrstili glede na barvo – bele in rdeče. Otroci so imeli težavo z redkvico, ki je bila rdeče-bela. Niso se mogli opredeliti glede razvrstitve. Deklica je našla rešitev: »Kar pojedla jo bom.«

Pri razvrščanju rastlin so se dekleta pogovarjala o zdravilnih učinkih.

— »Kamilice so zdrave.«

— »Mene mami namaže z materino dušico, ki lepo diši. Če ti diši, ti pomaga.«

Vzorca, ki sta ju oblikovali dekleti, sta sestavljena iz enakih elementov – plastičnih žličk.

Enake elemente – lesene paličice – sta uporabila dečka in komentirala, da je to lahko lesena ograja.

Deklica in deček sta vzorec sestavila iz treh različnih elementov – korenja, bučk in paradižnikov. Vzorec sta trikrat ponovila. Ker je bila miza preozka, vzorca nista uspela zaključiti.

Iz treh različnih elementov je deklica sestavila metulja.

Deček je ugotovil, da si z bučami lahko zaigra.

Zraven sadik smo dali merilne palice ter izmerili in označili velikost sadike, kar smo preverjali in beležili tudi kasneje.

Velikost in debelino zelenjave sta dečka izmerila z vrstico, nato še s šiviljskim metrom.

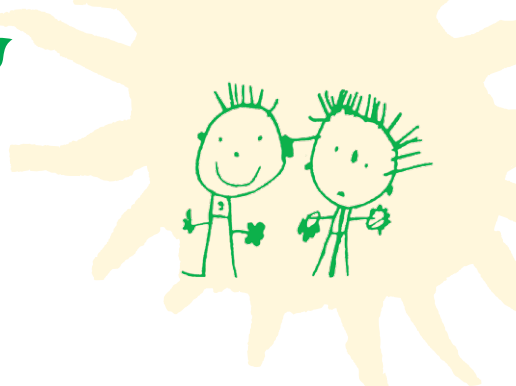

Bele redkvice smo v jasličnih skupinah uredili po debelini.

— Marija (3,2 leti): »Ta je najmanjša, ta pa največja.«

S pomočjo tehtnice so starejši otroci ugotavljali česa je manj-več-enako.

RAZISKOVANJE V OKVIRU PROJEKTA FIBONACCI

OD ŠTETJA DO MERJENJA
(raziskovanje pri najmlajših)
KAJ JE TEŽKO IN KAJ JE LAHKO?

1. DEJAVNOST:

a.) Seznanjanje otrok s pojmom TEŽKO/ LAHKO

Prvo vprašanje, ki so ga postavili otrokom je bilo: **“Kaj je težko?”** Odgovori so bili sledeči:

- drevo
- hiša
- avto
- očka
- tovornjak
- sonce, morje (“Ne moreš ju nesti.”)
- “Če je nekaj težko, dam na ramo.”
- “Če je kruh majhen, ni težek, če je velik je težek.”

“Kaj pa je lahko?”

— “List je lahek, dojenček je težek.”

b.) Tehtanje predmetov na prevesni gugalnici

Na igrišču smo z otroki poiskali gugalnico. S seboj smo vzeli dojenčka in tovornjak. Kot prvo smo skušali ugotoviti, kateri od predmetov je lažji oziroma težji. Ugotovili smo, da je tovornjak težji od dojenčka.

2. DEJAVNOST:

a.) Guganje najtežjega in najlažjega otroka na prevesni gugalnici in prehod na uporabo tehtnice

Na vprašanje kdo izmed njih je najtežji so vsi odgovorili: “Jaz!”

Nato smo na gugalnici izmenično stehali otroke. Vse otroke sva primerjali z Lucom, ki se je prvi javil. Ugotovili smo da je težji tisti, ki gre GOR, lažji pa tisti, ki se prevesi navzDOL. Luc je bil najtežji, Triša pa najlažja. Ugotovili smo tudi, da sta dva otoka skupaj na eni strani gugalnice težja kot Luc.

Najtežji fantek je po koncu tehtanja rekel: "Najtežji sem zato, ker sem največji." In že smo imeli novo iztočnico. Preverili smo, če trditev drži in jo v tem primeru morali potrditi.

b.) Tehtanje s kamenčki in mivko (uporaba uteži)

Otrokom smo povedali, da se naprava, ki je zelo podobna prevesni gugalnici imenuje tehtnica in da z njo merimo maso.

Pokazali smo jim, kako deluje in jim jo ponudili. Otroke smo motivirali, spremljali in spodbujali pri primerjanju mase ene posodice mivke z eno posodico kamenčkov. Nazadnje smo jim ponudili še uteži.

c.) Tehtanje plodov na ohaus tehtnici

Izhodišče sta bila že osvojena pojma GOR/DOL. Da pa bi bila naša dejavnost le malo težja, smo otrokom dodali še slikovni prikaz, na katerega so sproti prikazovali rezultate tehtanja. Pred seboj so imeli otroci tehtnice, različne plodove in sličice le-teh. Izbrali so si po dva ploda in ugotavljali njihovo maso. Vsi otroci so rezultat znali označiti na grafu, en par je že pred tehtanjem postavil pravilno hipotezo.

PRVI PRIDELKI

Iz našega vrta si pripravimo zeleno solato.

Opazili smo, da je iz zemlje pokukalo nekaj rdečega in nekaj belega. Redkvice smo izpulili, jih očistili in razvrstili glede na barvo.

Po umivanju smo jih okušali in ugotovili, da pečejo, kar večino otrok ni motilo.

ZELENI NAPITEK

MRAVLJINČKOV RECEPT ZA ZELENI
NAPITEK

V mešalniku dobro zmešajte:

3 banane

3 pesti špinache

3 velike liste zelene solate

2 žlici medu

list mete

BUČNA JUHA

ZELENJAVNA PITA

potekalo po predhodnem teoretskem uvodu, v skupinah. Na osnovi videnega, slišnega in doživetega, smo s skupino izdelali predloge za vrt. Tako kot otrokom, so tudi nam kar vrele ideje in ustvarjalnost.

[illegible]

- spodbuditi oblikovanje šolskih ekoloških vrtov po vsej Sloveniji in njihovo vključevanje v pouk in vzgojo otrok, ter
- oblikovanje dejavne mreže šolskih ekovrtov, ki bo živela tudi po zaključku projekta.

Pridobili smo veliko idej za nadaljnje delo: kompost, visoka greda, spiralne gredice, spoznavanje pomena vodnih teles v ekološkem vrtu, pridobivanje lastnih eko semen, uporaba sive vode iz umivalnika za zalivanje vrta. Predvsem smo želeli izhajati iz otrok, v povezavi z okoljem in EKO smernicami ter tesnega sodelovanja z Jožico Fabjan, strokovnjakinjo za permakulturo.

ZAKLJUČNO EKO SREČANJE NA TEMO »NAŠ VRI V VRIČU«

DEJAVNOSTI, ki so potekale na srečanju:

- poslikava predpasnikov, blazinic,
- ločevanje zmesi,
- tehtanje in merjenje,
- gibalne aktivnosti na travi,
- peka in prodaja krompirja,
- prodaja lončkov in kaktusov,
- priprava in prodaja zelenih napitkov,
- pesniški kotichek – izmišljarije na temo VRT.

OBUJANJE LJUDSKIH PESMI IN PLESOV

PRODAJA IZDELKOV ZA SKLAD VRIČA

PESNIŠKI KOTIČEK

NAŠE IZMIŠLJARIJE

JAGODA, MALINA

Jagoda, malina,
pomaranča, mandarina
in še rdeče češnje, ki si jih zatakнем za uho.
Ko jih bom jedla, lepo mi bo.
Sadje, sadje je to, tudi ko je mokro,
nabiram ga, visoko na drevju jabolka.

Anja

ČRV PLESA
PLESA PLESA

IN PRILESA
VRH DREVESA

METULJČEK, METULJČEK

Nekega dne je Lučka zagledala čudovitega metuljčka.

Igrala se je z njim in ga lovila po celem vrtu.
Naslednjega dne Lučka metuljčka ni mogla najti.

Tarin

GOSENICA

Gosenica je lezla,
zabubila se je,
malo je zaspala,
se v metulja spremenila.

Tjaša

NAŠA NUVNA
POSIMI POČNA.
NAŠA NUVNA S SELENJA
NAMČES LETO LE V
SABAVO.

KRTI

Naš vrtec ima vrt
in na vrtu živi krt.
Globoke rove vrta,
in mi lovimo krt.
A črni krt je zvit
In noče se lovit.

Tjaša

V VRTECU IMAMO VRT
PO VRITU RIJE KRT.
ROVE NAREDI
SE V TEMI IZGUBI.
ČRVE POLOVI
POTEM SLADKO ZASPI.
EVA IN MAMI

UGANKA

IMA LISTJE,
V VETRU JE MRZLO
PRED HIŠO
IN MODRO

OKROG CVETLICE LETA,
POŽIMI BO V ČAJU POLNO MEDA.

ONA LETI IN BRNI,
CVETLICA SE JE VESELI.

KAJ JE TO?

JE RUMEN IN SVETI,
MANJ POŽIMI A VEČ
POLETI.
KAJ JE TO?

UGANKA

Vrt - krt
sotri - lopata
ZELENJAV - trava
NIVA - ZALIVA
ČEBULA - PRDULA
KIMA - RIMA
ROŽNIK - KROŽNIK
ŽIGA - RIGA
NAJA - KAJA
ZELJE SE PELJE
E. KAPA - PARA.

DELAVNICA TEHTANJA NA EKO SREČANJU

DELAVNICA SEJANJA, PRESIPAVANJA, LOČEVANJA SEMEN

Ločujemo fižol, pšenico in zdrob. Poma-
gamo si z reto, rešetom in s sitom.

POSLIKAVA PREDPASNIKOV IN BLAZINIC

TELOVADBA

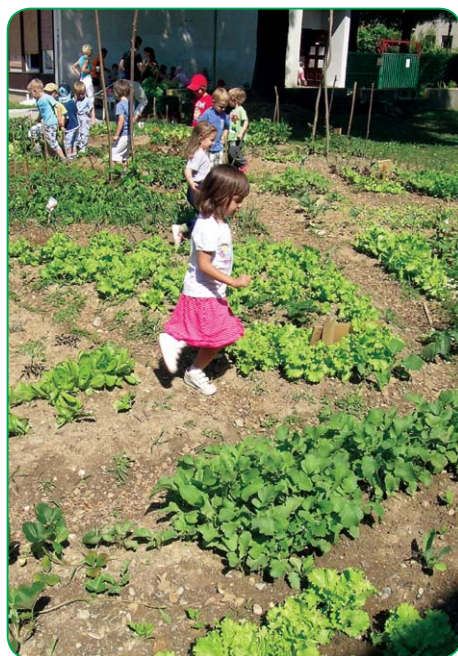
POGOVOR S ČEBELARJEM

Turistično društvo Šmarna gora nam je poklonilo med.

NAŠ VRIŦ OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

PEKA KROMPIRJA

Celoletni projekt »Vrt v vrtcu« je v vrtcu zaživel v polni meri in v vsem bogastvu, ki ga nudi nam vsem: otrokom, zaposlenim, staršem in okolju. Postal je stična točka vrtca, močan povezovalni element, bogato učno okolje za otroke in odrasle, vir zdrave hrane, navdiha in življenjske energije.

Idea za projekt se je razvila in zorela iz zanimanja in naklonjenosti vzgojnega osebja do narave in lastne pridelave zdrave hrane, ki se je povezala z otroško radovednostjo in navdušenjem nad živim svetom. Ocenili smo, da bo tema dovolj obširna, da se bo razvijala preko celega leta, da bomo prišli do mnogih novih idej, da bo obilica možnosti za pogajanja in konstruktivno reševanje konfliktov – tako med otroki, kot nami zaposlenimi. Tema je konkretna, dovolj raznolika, bogato interpretativna in nudi možnost številnih osebnih izkušenj, pomembnih za otroke. Vrt predstavlja interaktivno izobraževalno okolje, v katerem se otroci lahko igrajo, raziskujejo in odkrivajo naravo. Pripravili smo ga z namenom spodbujanja veselja ob vrtnarjenju, povezovanja med otroki in zemljo, spoznavanja rastlinskega in živalskega sveta ter razvijanja odgovornega odnosa do narave in hrane. Otroci so aktivni učenci. Najboljše učenje nastane takrat, ko otrok ustvarja z rokami, sodeluje, raziskuje in odkriva. Otroci so po naravi radovedni, zato jim nudimo in ustvarjamo okolje in situacije za neposredne čutne zaznave. Preko dela na vrtu imajo dovolj časa za interakcijo z elementi narave in življenja v njej, da razvijajo empatijo in spoštljiv odnos do narave. Pomembno je, da otroci naravo poznajo in razumejo, da jo bodo kasneje znali ohranjati. Zato otrokom

ponujamo vrt kot učno okolje za spoznavanje in razumevanje rastlin in živali, kar na dvorišču našega vrtca.

Pri načrtovanju in izvajanju projekta smo izhajali iz pedagoških načel pedagoškega koncepta Reggio Emilia, ki smo jih razvijali in povezovali z našim načinom dela in številnimi možnostmi, ki nam jih je ponujala vsebina.

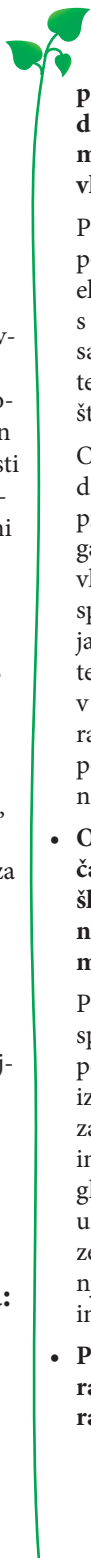
Uvod v projekt: Projekt smo pričeli s prihodom traktorja, ki nam je zoral travnik. Otroci so z velikim zanimanjem opazovali nastajanje velike rjave površine sredi zelenega travnika – prostor za nekaj novega.

Dejavnosti, ki smo jih ponudili otrokom po področjih:

NARAVA: Z otroki smo oblikovali zelenjavne in zeliščne gredice, iskali in odkrivali živa bitja v njihovih življenjskih okoljih, opazovali in opisovali ter primerjali živa bitja med seboj, opazovali in beležili vremenska stanja in pojave, izdelali vremenski koledar.

DRUŽBA: Spoznavali smo kmečka opravila (oranje, brananje, gnojenje), opazovali traktor, delali z vrtnim orodjem, pripravili razstavo pridelane zelenjave: tržnica, kuharice so nam skuhale kosilo iz v vrtcu pridelane zelenjave, obiskali smo eko kmetijo in semenarno, se igrali igre vlog (tržnica).

JEZIK: Iskali smo informacije v revijah, knjigah, na internetu; prebirali pravljice, si izmišljali rime, uganke, spoznavali nove besede.

UMETNOST: Igrali smo se GDI: Črički iz lukenj, prepoznavali zvoke iz vsakdanjega življenja (traktor, živali), se učili nove pesmice o naravi, risali na lesene table za označevanje gredic, risali zelenjavo ob opazovanju in iz izkušnje, krasili cvetlične lonce ...

Na področju likovne in oblikovalne dejavnosti smo otrokom nudili dejavnosti, ki temeljijo na izkustvenem učenju. S pomočjo neposrednih izkušenj so s predmeti in dogodki, spoznavali prostorske značilnosti sveta in razvijali prostorsko mišljenje, ekspresivnost, estetsko občutljivost, vizualni jezik in lastno ustvarjalnost.

GIBANJE: Igrali smo se igre ravnotežja: ples po črti, se masirali in sproščali (Sajenje pšenice, Ploha, Risanje na hrbet, Sonček čez hribček gre, Vreme), izvajali Pozdrav soncu (joga za otroke).

MATEMATIKA: Razvrščali smo različna semena, izdelovali zbirke semen, opazovali in ugotavljali, kaj potrebuje seme za kalitev in kaj potrebuje rastlina za rast, risali razvoj rastline v enakomernih intervalih, opazovali kaljenja različnih semen (primerjali, zaznavali, razvrščali, urejali, merili), izdelali diagram o priljubljenosti različne zelenjave, spoznavali lastnosti prsti (barva, vonj, vlažnost, vpojnost, sestava, nastajanje prsti, preperevanje in razkroj, živali v prsti).

Evalvacija vključevanja elementov pedagoškega pristopa Reggio Emilia, ki smo jih v načrtu izpostavili kot ključne izhodiščne usmeritve projekta:

- Otroci so kompetentni in imajo velikanske ustvarjalne zmožnosti ter moči za odkrivanje in raziskovanje sveta. Njihova razmišljanja, ideje in

predlogi so pomembni. Pomembno je, da jim prisluhnemo in jih ne omejujemo s tem, da bi se togo držali postavljenega načrta.

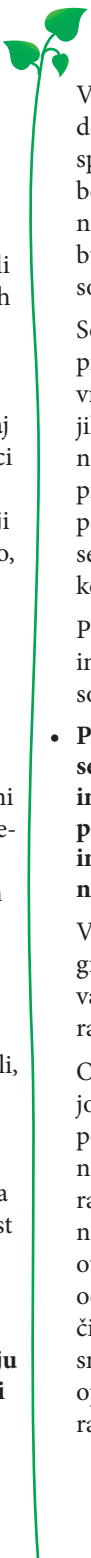
Pri poteku projekta smo prav posebno pozornost namenili temu izhodiščnemu elementu. Otroci so aktivno sodelovali s svojimi razmišljanji in idejami že pri samem načrtovanju in potem ves čas tekom projekta, ki se je tako odvijal v številne, tudi nepredvidene smeri.

Otrokom smo v projektu omogočili, da so razmišljali o svojih izkušnjah in predlogih na načine, s katerimi so dosegali socialne pristojnosti v okviru svoje vloge kot »strokovnjaki«. Otroke smo spodbujali k dialogu, kritiki, primerjavi, pogajanju, postavljanju hipotez, ter problemskemu reševanju z delom v skupini. Sami so oblikovali gredice, razmišljali kam in koliko zelenjave bodo posadili, narisali namakalni sistem, načrt pasti za voluharje ...

- **Otroke spodbujamo in jim omogočamo, da se izrazijo o svojem razmišljanju, čustvih ter odnosu in sicer na različne načine: risba, govor, gib, mimika, lutka, glasba itn.**

Preko te usmeritve smo naš projekt, ki spada prvenstveno v področje narave, pomembno obogatili z umetniškim izražanjem in ustvarjanjem otrok. Izkazalo se je, da so možnosti za to številne in bogate. Tako so otroci ustvarjali glasbo za rastline na vrtu, da bi dobro uspevale; izkušnje z vrta ter izkušnje z zelenjavo in z živalmi so izražali z risanjem in slikanjem; ustvarjali so pesmi in uganke ...

- **Posebno pozornost namenjamo razvoju sposobnosti opazovanja ter razvoju in uporabi vseh čutov v spo-**

znavnem procesu, tudi običajno bolj zapostavljenih (tip, vonj, okus).

Preko dela na vrtu, opazovanja rastlin in živali ter priprave in uživanja hrane smo otrokom v projektu omogočili bogate čutne izkušnje. Otroci so uživali v dotikanju zemlje in rastlin, ostrili voh ob raznolikih vonjavah, ki jih nudijo vrt in pridelki, ter z zanimanjem preverjali okuse zelenjave in sadja, ki so ju pridelali, in jedi, ki smo jih skupaj pripravili. Ugotovili smo, da tako otroci z veliko manjšimi zavorami poskusijo kaj novega in hitreje postanejo ljubitelji zelenjave (izkušnja z redkvicami, solato, zelenimi napitki ...).

- **Prednost pred poučevanjem dajemo učenju iz lastne aktivnosti.**

Otroci so postali aktivni dejavniki pri svojem učenju. Zbirali so materiale in se odločali, kaj bodo z njimi delali, materiale so aktivno raziskovali z vsemi čutili, odkrivali razmerja skozi neposredno izkušnjo s predmeti ter materiale preoblikovali in kombinirali. Otrokom smo nudili materiale, ki dopuščajo preoblikovanje in jih vzpodbujali pri prizadevanju za spreminjanje in kombiniranje.

Ko smo razmišljali in se skupaj odločali, kaj vse bomo posadili, se je otrokom utrnila ideja, da posadimo tudi testenine. Seveda jih nismo zavrnilo in podučili o tem, kaj vse lahko uspeva na vrtu, ampak smo jim dopustili možnost lastnega preskusa.

- **Zavzemamo se za kakovostno interakcijo in komunikacijo. Poseben poudarek je na druženju, povezovanju in sodelovanju med vsemi udeleženci v vzgojnem procesu.**

Veliko je bilo tudi sodelovanja med domom-vrtcem-lokalno skupnostjo, kot spodbuda učenju otrok. Družine so bile bogat vir in spodbuda za naše delo. Z nami so delili svoje znanje, nas spodbujali, ter nam tako omogočili še boljše sodelovanje z otroki.

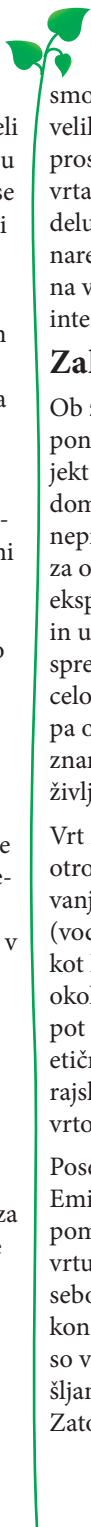
Sodelovali so pri organizaciji in izvedbi projekta, urejanju in čiščenju okolice vrtca, spremstvu otrok, predstavitvi svojih poklicev, skupnih izletih, zaigrali so nam lutkovno igrico, oblikovali sadna presenečenja za rojstni dan, z nami so pekli in kuhali, se z nami družili na jesenskem srečanju, novoletnem bazarju, koncertu, eko srečanju...

Projekt je zelo povezal zaposlene vrtca in močno obogatil naše medsebojno sodelovanje.

- **Pri vlogi strokovnih delavcev je poseben poudarek na opazovanju otrok in njihovega ustvarjalnega in učnega procesa, dokumentiranju ter skupnem interpretiranju, ki je izhodišče za nadaljnje korake.**

Vzgojni proces smo spremljali s fotografiranjem otrok, vključenih v raziskovanje, beleženj otroških komentarjev in razprav, čustvovanja in mišljenja.

Ob tem so otroci spoznavali kaj zmorejo in znajo, krepili so si pozitivno samopodobo, spodbujali smo komunikacijo na različnih ravneh, ob tem so otroci razmišljali o svojem učenju. Spremljanje nam je bilo v pomoč pri prepoznavanju otrokovih individualnih posebnosti, odkrivanju močnih področij in področij rasti, spodbujanju komunikacije, smiselnem načrtovanju in upoštevanju optimalnega razvoja vsakega otroka, razvoja otrokovih kompetenc. Starši so

ob takem spremljanju pridobili uvid v napredek in v proces učenja otrok, imeli so možnost sodelovanja pri spremljanju in spodbujanju otrokovega razvoja in se veselili dosežkov skupaj z otrokom, bili so ponosni nanj ...

Strokovne delavke smo se v poteku projekta tedensko sestajale z namenom izmenjave opažanj, skupne analize dejavnosti, ki so potekale, ter načrtovanja nadaljnjih korakov.

• **Vpetost v okolje, povezovanje.**

Sodelovali smo s Semenarno, Biotehniško fakulteto, ITR (Inštitut za trajnostni razvoj) v projektu Šolski ekovrtovi, Turističnim društvom Šmarna gora, PEF Ljubljana (Fibonacci-raziskovalno učenje narovoslovja in matematike, študentke predšolske vzgoje – likovna vzgoja, prof. Brede Jontes), UNICEF-om z sodelovanjem v akciji obnove vrtcev v Sloveniji, s podporo podjetja OBI (poteka pogovor o postavitvi vrtno lope za orodje) in lokalnimi kmeti. Preko projekta se je še nadalje razvijalo in bogatilo sodelovanje med zaposlenimi v vrtcu ter sodelovanje s starši in širšimi družinami.

Vzgojitelj kot raziskovalec:

V projektu smo bili vzgojitelji resnično vzgojitelji-raziskovalci, vir informacij in vodniki. Kot vzgojitelji smo otrokom pozorno prisluhnili, jih opazovali pri njihovem delu, dokumentirali in skrbeli za rast skupnosti ter spodbujali razmišljanje in sodelovanje otrok z vrstniki.

Okolje kot »tretji vzgojitelj«:

Tokrat je bilo naše okolje kot tretji učitelj »igralnica na prostem«, saj se je večina dejavnosti odvijala na prostem. Skrbno

smo organizirali prostor za majhne in velike projekte skupine in majhne intimne prostore za enega, dva ali tri otroke okoli vrta ali v igralnicah. Dokumentacija o delu otrok, rastline in zbirke, ki smo jih naredili z otroki, so bili otrokom vedno na vpogled, tako na plakatih, na vrtu, internetu.

Zaključek:

Ob zaključku šolskega leta z veseljem in ponosom lahko potrdimo, da je projekt Vrt v vrtcu zelo uspel. Naše začetne domneve so se povsem potrdile; vrt je res neprekosljivo učno okolje, pravi magnet za otroke, ki zagotavlja bogate možnosti eksperimentiranja, opazovanja sprememb in učenja spretnosti. S svojim stalnim spreminjanjem je privlačno okolje skozi celo leto. Vrtnarjenje je zabavno, ob tem pa otrok razvija vrednote in pridobiva znanje, ki ga bo lahko uporabljal pozneje v življenju na različne načine.

Vrt nam tako služi kot znanstveno okolje: otroci pridobivajo izkušnje za razumevanje življenja, vpliv naravnih elementov (voda, zemlja, svetloba); čutno okolje: vrt kot kraj vonja, barv in užitkov; umetniško okolje: prostor, kjer damo otroku prosto pot za urejanje krajine (oblik in barv); poetično okolje: branje literature, oblikovanje rajskega vrta; kulturno okolje: raznoliki vrtovi glede običajev in kultur na svetu.

Poseben pedagoški koncept Reggio Emilia nam s svojimi poudarki predstavlja pomembno usmeritev, ki delu z otroki na vrtu daje poseben pečat. S stalnim medsebojnim ozaveščanjem osnovnih načel koncepta so otroci res vedno bolj tisti, ki so v ospredju – oni, njihove ideje, razmišljanja, predlogi in ne zgolj naši načrti. Zato pa si je potrebno vzeti čas, otroke

opazovati, jim prisluhniti in si dovoliti, da nas potegnejo v svojo smer.

Vrt nam je vsem skupaj – tako otrokom, vzgojnemu kadru in staršem – velik izziv in veliko veselje. Nenehno se nam porajajo nove ideje. Poleg tega krepimo zdravje, ne le otrok, temveč tudi njihovih družinskih članov in naravnega okolja. Veselimo se in ne dvomimo, da bo naš vrt v vrtcu živel naprej.

»Kdor zaseje vrt, zaseje ljubezen.«

Premišljeno smo izbirali knjige, v katerih smo našli informacije za naš vrt in so bile otrokom zanimive. Pogosto so bile knjige z ekološko vsebino.

Seznam otroške literature:

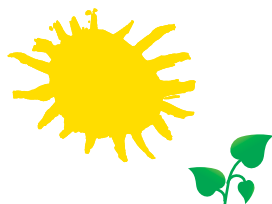
- HASLER, Evelin: Mesto cvetja.
- JENNINGS, S.: S Franček sadi drevo.
- GANTSCHÉV, Ivan: Drevo Krištof.
- GANTSCHÉV, Ivan: Zeleni otok in sivi otok.
- KONCUT, Kraljič H.: Ples v zabojniku.
- BROWN, Ruth: Staro drevo.
- ČEH BREŽNIK, Barbara: Škratek Nace pospravlja krompir in Škratek Nace in sončnice.
- GAČNIK GOMBAČ, Lidija: Grah v otroškem vrtcu.
- TOLSTOJ: Repa velikanka, ljudska pravljica: Fižolček, Ogelček in slamica.
- H.C. ANDERSEN: Kraljična na zrnu graha.
- ZOMER, L.: Lisica in polž.
- DOSKOČILOVA H.: Krtek.
- PODGORŠEK M.: Črviva zgodba.
- SEGERS G: Mali zajček in velikansko korenje.
- MILČINSKI J.: Strašilo motovilo.
- Ruska pravljica: Razbita buča.
- CARLE E.: Zelo lačna gosjenica.
- COOPER H.: Juha, ki iz buč se skuha ...

Seznam strokovne literature:

- BELL, Graham: Permakulturni vrt (Da bo vrt zaživel)
- HOLZER, Sepp: Holzerjeva permakultura
- MOLLISON, Bill: Uvod v permakulturo
- FUKUOKA, Masanobu: Revolucija jedne slamke
- TRDINA, Janez: Bajke in povesti o Gorjancih
- de BELDER-KOVAČIČ, Jelena: Okus po cvetju - Kulinarčno popotovanje
- TERZANI, Tiziano: Še en krog na vrtljaku
- PAUGGER, Johanna - Vse ob pravem času
- Devjak, T., Batistič, M.: Pedagoški koncept Reggio Emilia in kurikulum za vrtce. Ljubljana 2010, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
- Hvala, B., Krnel, D.: Zakaj, zakaj, zakaj? Ljubljana 2005, Modrijan
- Kurikulum, Ljubljana 1999

KAZALO

1 Načrt projekta	3
2 Potek projekta	5
2.1 Uvod v projekt	5
2.2 Razmišljanja otrok na temo vrta	6
2.3 Čistilna akcija v sodelovanju s starši	7
2.4 Načrti za vrt	8
2.5 Izdelava gredic – prenos načrtov v prakso	9
2.6 Igra z zemljo	11
2.7 Igra s semeni in zelenjem	12
2.8 Vzporedno je potekal projekt zeleni nahrbtnik	13
2.9 Eksperimentiranje	14
2.9.1 Raziskovanje in eksperimentiranje s prstjo	14
2.9.2 Rast fižola	14
2.10 Pogovor o pogojih za rast	16
2.11 Priprava sadik	16
2.12 Sadike so pripravljene	17
2.13 Priprava grede za sajenje buč	18
2.14 Obisk biotehniške fakultete	19
2.15 Začetki vrtnarjenja	20
2.16 Načrti za namakalni sistem	21
2.17 Past za voluharja	21
2.18 Vse raste in zeleni, z izjemo kamna in makaronov	22
2.19 Rastline poslušajo našo glasbo	23
2.20 Kaj vemo o zeliščih?	24
2.21 Raba simbolov	25
2.22 Živali na vrtu	26
2.23 Spoznavali smo življenje čebel	27
2.24 Risanje panjskih končnic	29
2.25 Vizualno opismenjevanje in umetnost	30
2.26 Matematične predstave in pojmi	32
2.27 Raziskovanje v okviru projekta Fibonacci	36
2.28 Prvi pridelki	38
2.29 Priprava jedi	39
2.29.1 Zeleni napitek	39
2.29.2 Bučna juha	39
2.29.3 Zelenjavna pita	39
2.30 Vključenost v projekt »Šolski ekovrtovi«	40
2.31 Zaključno eko srečanje na temo »Naš vrt v vrtcu«	41
2.31.1 Obujanje ljudskih pesmi in plesov	41
2.31.2 Prodaja izdelkov za sklad vrtca	41
2.31.3 Pesniški kotiček	41
2.31.4 Delavnica tehtanja na eko srečanju	43
2.31.5 Delavnica sejanja, presipavanja, ločevanja semen	43
2.31.6 Poslikava predpasnikov in blazinic	44
2.31.7 Pogovor s čebelarjem	44
2.31.8 Telovadba	44
2.31.9 Peka krompirja	45
2.32 Naš vrt ob koncu šolskega leta	45
3 Evalvacija	46
4 Literatura	50
Kazalo	51

*Projekt je nastal v okviru
profesionalnega usposabljanja
za izvajanje elementov posebnih
pedagoških načel koncepta
Reggio Emilia na področju
predšolske vzgoje na Pedagoški
fakulteti v Ljubljani (2008-2013).*

*Projekt je bil izbran tudi kot
obogatitvena dejavnost vrtca v
okviru razpisanih projektov
Mestne občine Ljubljana
za leto 2011.*

Vrtec
šentvid

Ulica pregnancev 6
1210 Ljubljana

www.vrtecsentvid.si